

مبانی، آثار و شرایط اعمال حقوق مکتسب در حقوق بین الملل خصوصی

مؤلف:

دکتر مهدی حسینی زاده طولش

با دیباچه:

دکتر نجادعلی الماسی

سرشناسه : حسینعلی زاده طولش، مهدی، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور: مبانی، آثار و شرایط اعمال حقوق مکتسب در حقوق بین الملل خصوصی/
مؤلف مهدی حسینعلی زاده طولش؛ با دیباچه نجادعلی الماسی؛ ویراستار امین مددی.
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۲۴۲ ص.

شابک: 978-622-98695-4-3

موضوع : حقوق مسلم

Vested rights : موضوع

موضوع : حقوق بین الملل خصوصی

Conflict of laws : موضوع

شناسه افزوده: الماسی، نجادعلی، ۱۳۲۰ -، مقدمه نویس

شناسه افزوده: دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری

رده بندی کنگره: K۵۷۹

رده بندی دیویی: ۳۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۹۶۴۹

مبانی، آثار و شرایط اعمال حقوق مکتسب در حقوق بین الملل خصوصی

مؤلف: دکتر مهدی حسینعلی زاده طولش

دیباچه: دکتر نجادعلی الماسی

ویراستار و صفحه آرا: امین مددی

ناشر: دانشگاه علوم قضائی و خدمات اداری

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰ - تیراژ: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۶۹۵-۴-۳

قیمت: ۶۰,۰۰۰ تومان

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، خیابان خارک، پلاک ۹

تلفن: ۰۲۱۶۶۷۰۷۰۲۱

Email: pajoooheshi@ujsas.ac.ir

فهرست

۱	دیباچه
۳	مقدمه
۱۱	بخش نخست: مفهوم، مبانی و شرایط حقوق مکتسب
۱۳	فصل اول - مفهوم شناسی، جایگاه و مبانی حقوق مکتسب
۱۳	مبحث اول - تعریف و مفهوم حقوق مکتسب
۱۷	گفتار اول - حقوق مکتسب در حقوق خارجی
۱۷	بند اول - حقوق کشورها
۲۰	بند دوم - اسناد بین المللی
۲۳	گفتار دوم - مسئله حقوق مکتسب در حقوق ایران
۲۳	بند اول - قوانین موضوعه
۲۶	بند دوم - رویه قضائی
	مبحث دوم - مفهوم حقوق مکتسب در مقایسه با مفاهیم مرتبط با حقوق انتقالی در
۲۸	حقوق بین الملل خصوصی
۳۰	گفتار اول - حقوق انتقالی قواعد حل تعارض
۳۲	گفتار دوم - تغییر در قانون سبب (قانون خارجی)
۳۷	مبحث سوم - حالت های ایجاد حقوق مکتسب
۳۷	گفتار اول - فقدان تعارض در مرحله تشکیل حق
۳۸	گفتار دوم - وجود تعارض در مرحله تشکیل حق
۳۹	گفتار سوم - تغییر عامل ارتباط پس از ایجاد حق
۴۰	بند اول - عامل ارتباط ثابت و متغیر
۴۴	بند دوم - نظریه حق مکتسب در عامل ارتباط حاکمیت اراده (قراردادها)
۴۴	الف - دلایل رد امکان بروز نظریه حقوق مکتسب در حاکمیت اراده (قراردادها)
۵۱	ب - اشکال محتمل ایجاد نظریه حق مکتسب در حاکمیت اراده (قراردادها)
۵۵	بند سوم - شرکت ها
۶۳	گفتار چهارم - الحاق قسمتی از سرزمین کشوری به کشور دیگر (جانشینی کشور)
۶۷	مبحث چهارم - مبانی مسئله حقوق مکتسب
۶۷	گفتار اول - اجرای قانون خارجی برخلاف اصل صلاحیت سرزمینی
۶۸	بند اول - مفهوم حق مکتسب در دکترین در ژانتره

- بند دوم - دکترین انگلیسی - آمریکایی ۷۰
- گفتار دوم - رعایت نزاکت بین المللی (مکتب هلندی قرن ۱۷) ۷۳
- گفتار سوم - رعایت اصول حقوق بشر ۷۶
- گفتار چهارم - اصل حاکمیت دولت ها ۷۹
- فصل دوم - شرایط تأثیر و اعتبار حقوق مکتسب ۸۰
- مبحث اول - تشکیل حق مکتسب طبق قانون صلاحیت دار ۸۰
- گفتار اول - تشکیل حق بدون ارتباط با قاعده حل تعارض محل اثرگذاری حق ۸۱
- بند اول - شرایط عدم صلاحیت قاعده حل تعارض مقر دادگاه ۸۶
- بند دوم - توصیف های حقوقی و تأثیر آن در تعیین قانون حاکم بر حق مکتسب ۹۱
- گفتار دوم - تشکیل حق مرتبط با قاعده حل تعارض مقر دادگاه ۹۲
- مبحث دوم - ایجاد حق مکتسب به طور کامل و با رعایت تمام شرایط ۱۰۵
- گفتار اول - تشکیل ازدواج و طلاق براساس قواعد ماهوی ۱۰۶
- بند اول - حق مکتسب بر ازدواج و طلاق دارندگان تابعیت مضاعف ۱۰۷
- بند دوم - حق مکتسب بر ازدواج و طلاق دارندگان تابعیتهای متفاوت ۱۰۹
- گفتار دوم - تشکیل ازدواج و طلاق براساس شرایط شکلی ۱۱۱
- بخش دوم: آثار حقوق مکتسب و قلمرو اجرای دو قانون** ۱۱۳
- فصل اول - حدود تأثیر و موانع اعتبار حق مکتسب بین المللی ۱۱۵
- مبحث اول - حدود اعتبار یا تأثیر حق مکتسب ۱۱۵
- گفتار اول - آثار و نتایج حقوق مکتسب از نظر کمی ۱۱۵
- گفتار دوم - آثار و نتایج حق مکتسب از نظر کیفی ۱۱۶
- مبحث دوم - موانع اعتبار یا شناسایی حقوق مکتسب ۱۱۷
- گفتار اول - وجود حق مخالف در مقر دادگاه ۱۱۷
- گفتار دوم - نظم عمومی ۱۱۸
- بند اول - مفهوم نظم عمومی ۱۱۹
- بند دوم - اثر نظم عمومی بر اجرای حق مکتسب ۱۲۶
- گفتار سوم - تقلب نسبت به قانون ۱۳۲
- بند اول - مفهوم تقلب نسبت به قانون ۱۳۵
- بند دوم - مقایسه تقلب نسبت به قانون با مسئله حق مکتسب ۱۴۵
- فصل دوم - قلمرو اجرای دو قانون پیشین و جدید ۱۵۳
- مبحث اول - نظریه مبتنی بر اجرای قانون پیشین (نظریه مبتنی بر احترام بین المللی

ج	حق مکتسب).....	۱۵۴
	گفتار اول- مفهوم نظریه مبتنی بر احترام بین‌المللی حق مکتسب	۱۵۴
	بند اول- نظریه بیه	۱۵۷
	بند دوم- نظریه نیبوایه	۱۶۰
	گفتار دوم- انتقاد از نظریه مبتنی بر احترام بین‌المللی حق مکتسب	۱۶۳
	مبحث دوم- اجرای فوری قانون جدید براساس اصول حقوق انتقالی داخلی	۱۶۸
	گفتار اول- مقایسه بین حقوق انتقالی و مسئله حقوق مکتسب	۱۶۸
	بند اول- مفهوم حقوق انتقالی و اصول حاکم بر آن	۱۶۹
	بند دوم- شرح نظریه اجرای فوری قانون جدید براساس حقوق انتقالی	۱۷۱
	الف- نظریه باتیفول	۱۷۲
	ب- نظریه لوسوارن و بورل	۱۷۳
	ج- دکترین آلمانی	۱۷۷
	گفتار دوم- مزیت‌های نظریه اجرای فوری قانون جدید براساس حقوق انتقالی	۱۸۰
	گفتار سوم- نقد نظریه اجرای فوری قانون جدید براساس حقوق انتقالی	۱۸۴
	مبحث سوم- اجرای قانون با توجه به ماهیت بین‌المللی مسئله حقوق مکتسب (نظریه‌های دکترین بین‌الملل‌گرا)	۱۹۰
	گفتار اول- معرفی نظریه‌های دکترین بین‌المللی	۱۹۰
	بند اول- ماهیت بین‌المللی حقوق مکتسب	۱۹۲
	الف- نظریه ساوینی	۱۹۳
	ب- نظریه بارتن	۱۹۶
	بند دوم- حقوق مکتسب به‌عنوان مسئله تفسیر قاعده حل تعارض	۱۹۸
	الف- نظریه فهمی	۱۹۹
	ب- نظریه گرولیچ	۲۰۰
	ج- نظریه ریگو	۲۰۱
	گفتار دوم- دکترین جدید	۲۰۲
	بند اول- پیشنهاد پاتریک کورب	۲۰۲
	بند دوم- نظریه مایر و هوزه و اودی	۲۰۳
	بند سوم- نظریه برتراند	۲۰۴
	بند چهارم- دکترین آنگلساکسون	۲۱۱
	گفتار سوم- مزایا و نقدهای وارده به دکترین بین‌الملل‌گرا	۲۱۵

دیباچه

حقوق بین‌الملل خصوصی در سال‌های اخیر در زمینه‌های گوناگون شاهد رشد چشم‌گیری بوده است. در وهله نخست، به علت افزایش روابط بین‌المللی بین اشخاص حقیقی که امروزه حرکت موقعیت در آن‌ها به سادگی رخ می‌دهد، این اصول و مقررات به‌طور روزافزون مورد استفاده قرار می‌گیرد. در درجه دوم و به‌طور خاص، حقوق مربوط به تعارض قوانین در مکان تغییرات قابل‌توجهی داشته و به‌طور ویژه بحث توسعه کنوانسیون‌های بین‌المللی تعارض قوانین مطرح شده است.

روابط حقوقی در زمان و مکان همیشه یکی از مباحث پیچیده و دشوار در حوزه حقوق بین‌الملل خصوصی است که اذهان بزرگ‌ترین حقوقدانان را به خود مشغول کرده و آن‌ها را به تلاش واداشته و کماکان در مرکز مباحث دشوار به‌خصوص در مورد راه‌حل‌های پیشنهادی در مورد حل تعارض در زمان یا همان مسئله حقوق مکتسب است. در این مسئله رابطه بین سیستم‌های حقوقی به‌صورت یک رابطه زمانی جلوه می‌کند، به این ترتیب که یک رابطه حقوقی در دو زمان متوالی (زمان ایجاد حق و زمان اثرگذاری حق) به دو سیستم حقوقی متفاوت مربوط می‌گردد.

در واقع این نوع تعارض ترکیبی از تعارض قوانین در مکان و زمان است. اگر عامل زمان در حقوق انتقالی داخلی در بروز تعارض زمانی به‌تنهایی عمل می‌کند؛ نقش زمان در مسئله حق مکتسب همراه با عامل مکان صورت می‌گیرد. مال منقولی از کشوری به کشور دیگر منتقل می‌شود و این درحالی است که مکان وقوع مال به‌عنوان عامل ارتباط در قاعده حل تعارض در نظر گرفته شده است. در اینجا موضع‌گیری قاعده حل تعارض بین دو قانون متفاوت تقسیم می‌شود. بنابراین باید تعیین کرد که هر کدام از این قوانین تا چه اندازه قابل اعمال است.

بدین ترتیب، افزودن عامل زمان به عامل مکانی که از مسئله حقوق مکتسب (تعارض متحرک) نشئت می‌گیرد، درک موضوع را ظریف و پیچیده‌تر می‌کند؛ اما در عین حال، غنای موضوع نیز وابسته به همین عمل است. اصالت مسئله نیز قابل توجه است و در اصل فقط حالتی را در نظر دارد که صلاحیت متوالی دو قانون (قانون کشور محل ایجاد حق و قانون کشور محل اثرگذاری حق) برای حکم کردن در مورد یک موقعیت واحد، نتیجه حرکت موقعیت حقوقی است و نه تغییرات گوناگون قانون‌گذاری.